

“พัฒนาคือสร้างสรรค์”

คำขวัญพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานแก่ กรมการพัฒนาชุมชน เนื่องใน “วันพัฒนา”

เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๑

เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัว และปฏิบัติหน้าที่ของนักพัฒนา

ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ กรมการพัฒนาชุมชน

สำหรับผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

จุลสารส่งเสริมการเรียนรู้ของ ชุมชน

ปีที่ ๑๑
(๒๕๖๐)
ฉบับที่ ๑

- ข่าวผู้บริหาร (หน้า ๒)
- เติบโตสิ่งชุมชน
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDGs)
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วาระของโลก-วาระชาติ (หน้า ๓)
- สก๊อปพิเศษ
ก้าวอย่าง...การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัดอุบลราชธานี
(หน้า ๔ - ๕)
- เรื่องเล่าจากชุมชน
ชุมชนเกือกกลึง เห็นพูนน้ำใจ สร้างวิถีไทยสามัคคีที่บ้านธรรมะ (หน้า ๖)
- เก็บตกวิชาการ
“การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management)” (หน้า ๗)
- “บาท...สาระ”
“ยาไทย...ดีอย่างไร” (หน้า ๘)

ข่าวผู้บริหาร

นายกรัฐมนตรี และคณะลงพื้นที่ จ.สงขลา

ติดตามการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน พร้อมด้วยคณะเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน ลงพื้นที่และให้การต้อนรับ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ในการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสงขลา และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ พร้อมพบปะเยี่ยมเยียนรับฟังปัญหาความเดือดร้อน และให้กำลังใจประชาชนที่ประสบอุทกภัยในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้มีการมอบถุงยังชีพให้แก่ตัวแทนประชาชน ณ วัดวารีบาโมกษ์ ตำบลตะเคียน อำเภอรอบนอก จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

วันพระราชทานรัฐธรรมนูป
กระทรวงมหาดไทย
ประจำปีพุทธศักราช
๒๕๕๙

นายอรรถวิษฐ์ สัมพันธ์รัตน์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน นำคณะผู้บริหาร ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน ผลัดเวรเฝ้าฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ตามหมายกำหนดการถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าที่กรุงสุโขทัย พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

พ.ท. ทวีป บุตรโพธิ์

จัดแคมเปญพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากร รุ่นที่ ๒

นายทวีป บุตรโพธิ์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๖๐ รุ่นที่ ๒ โดยมีนายทรงพล วิชัยขัทคะ เลขาธิการกรม กล่าวรายงาน ผู้เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาการที่ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับจังหวัดทุกระดับ และเจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน ๘๒ คน ณ โรงแรมทีเค พาเลซ กรุงเทพฯ และเดอะเลกาซี ริเวอร์แคว รีสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

OTOP ภูมิภาคจังหวัดภูเก็ต ภายใต้ชื่องาน

"ถึงถิ่นของไทย กับใจทั่วทุกภาค จากท้องถิ่นสู่สากล"

นายณรงค์ บุษศิริรักษ์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นประธานเปิดงาน "OTOP ภูมิภาคจังหวัดภูเก็ต" และมอบประกาศนียบัตร การคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ระดับ ๑ ดาว ถึง ๕ ดาว แก่ผู้ประกอบการโอท็อป โดยมีนายสุพจน์ ชนะกิจ นายอำเภอเมืองภูเก็ต กล่าวต้อนรับ และนายศุภกร มุสสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กล่าวรายงาน พร้อมด้วย นางอรุณฯ โพธิ์ทอง นางปราณีรัตน์ ประยูร ผู้ตรวจราชการกรม นางวรรณธนา ไผ่สีดา พัฒนาการจังหวัดภูเก็ต และพัฒนาการจังหวัดในพื้นที่ใกล้เคียงร่วมเป็นเกียรติและให้การต้อนรับ ณ เวทีกลางสะพานหิน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

บ.ก.ชอญ

สวัสดีค่ะ สมาชิกจุลสารส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนทุกท่าน จุลสารฯ ฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ คือ ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๑๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งพวกเราชาวพัฒนาชุมชนทุกท่านมีการกิจการดำเนินงานที่สำคัญยิ่งตามนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ทางทีมงานบรรณาธิการขอเป็นกำลังใจให้ทุกท่านในการทำงานเพื่อชุมชน และประเทศชาติของเราด้วยความเข้มแข็งค่ะ

สุกัญญาเกษมสัจจะนักร้องเพลงลูกทุ่งเรื่อง "ก้าวอย่าง...การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัดอุบลราชธานี" ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลได้มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกัน ในการให้จุดแข็งของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมมาร่วมกันพัฒนาบ้านเมือง เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของคนในชาติ โดยการสานพลังของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการช่วยกันแก้ปัญหา และคิดหาทางสร้างอนาคตให้ประเทศไทย ขอเรียนเชิญทุกท่านร่วมติดตามการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัดอุบลราชธานี ว่ามีขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่จุดเริ่มต้น จนถึงสู่ผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม บังคับที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และผลจากการขับเคลื่อนกิจกรรมได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชนอย่างไร รวมทั้งก้าวต่อไปในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ว่ามีแผนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการสร้างคามอยู่ดีกินดีของประชาชน เศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุขและรายได้เพิ่มขึ้นอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนต่อผู้สนใจ นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาสาระอื่น ๆ อีกมากมายในเล่ม โปรดติดตามโดยพลัน.

สวัสดีค่ะ

เติมพลัง
ชุมชน

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDGs)

>>เหตุใดโลกของเราต้องมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นด้วย?

ก็เพราะว่า.....

๑. ประชากรโลก เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เฉลี่ย ๗๕ ล้านคน/ปี
๒. เศรษฐกิจโลกเติบโตอย่างรวดเร็วก็จริง แต่ยังมีปัญหาการกระจายรายได้
๓. ประชากรบางส่วนมีสุขภาพดี อายุยืนนาน แต่บางส่วนยังต้องดิ้นรนต่อสู้ให้อยู่รอด
๔. วิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงเป็นที่มาว่าประชาคมโลกต้องร่วมมือกันเดินไปในกรอบแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้นมา

>>SDGs มีสาระสำคัญอะไรบ้าง

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วาระของโลก-วาระของชาติ

หลายประเทศทั่วโลกในฐานะประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้นำเป้าหมายนี้ไปปฏิบัติใช้ กำหนดลำดับความสำคัญ ประสาน ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พยายามยกระดับความตระหนักของ ประชาชน และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ รวมถึงประเทศไทยเอง ก็ได้ขานรับเป้าหมาย SDGs นี้แล้วเช่นกัน โดยเป้าหมายในลักษณะนี้ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการกำหนด กรอบเป้าหมายหลักของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพราะเป็นสิ่งที่ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้การยอมรับ

เป้าหมายจำนวน ๑๗ ด้าน ถ้าหันกลับมามองในระดับองค์กร อาจเกิดคำถามว่าในแต่ละด้านนั้นๆ เกี่ยวกับเราไหม? ผู้เขียนเชื่อว่า เกี่ยวทั้งหมด แต่จะมากหรือน้อย ก็ต้องเลือกที่จะโฟกัส อาจจะทำใน สิ่งที่ต้องการตัวเองถนัดหรือเกี่ยวข้องมากที่สุด ทำแล้วเกิดผลมากที่สุด แต่ที่แน่ๆ เป็นสิ่งที่เราทุกคนต้องทำ กระทั่งองค์กร/กรมต่างๆ สามารถนำ เป้าหมาย และเป้าประสงค์ของ SDGs มาสร้างความเกี่ยวข้อง กับภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น บูรณาการกับการจัดทำยุทธศาสตร์ /แผนงาน รวมไปถึงองค์กรภาคธุรกิจก็เช่นกัน

คำว่า “ยั่งยืน” ผู้เขียนเคยได้ยินมาว่า กว่าจะเห็นผลนั้น คนทำก็จะไม่อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ณ วันนี้ เราสามารถเริ่มต้น ได้ง่ายในระดับบุคคล จึงขอชวนท่านผู้อ่านลองพิจารณาสิ่งใกล้ตัว ที่เราเคยนำมาปฏิบัติกันคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกัน ถือเป็น หลักง่ายๆ เพราะความรู้จักพอในวันนี้ จะเป็นส่วนช่วยสร้าง รากฐานความยั่งยืนในอนาคตได้ ถ้าไม่ยากให้คำว่ายั่งยืนเป็นเพียง วาทกรรม แต่เป็นเป้าหมายที่ทุกคนนั้นตระหนักและคำนึงถึงอยู่ เสมอในการดำรงชีวิต ก็น่าจะเป็นพลังที่สำคัญทำให้ไปถึงเป้าหมาย ได้อย่างแท้จริง

สรุปพิเศษ

ก้าวผ่าน..การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ช่วงนี้พี่น้องผู้อ่านทุกท่านคงได้ยินคำว่า “ประชารัฐ” กันมากขึ้น เพราะเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลได้มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกัน ในการใช้จุดแข็งของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมมาร่วมกันพัฒนาบ้านเมือง เพื่อประโยชน์สุขร่วมของคนในชาติ โดยการสานพลังของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ช่วยกันแก้ปัญหา และคิดหาทางสร้างอนาคต ให้ประเทศไทย เพื่อมุ่งมั่นในวิสัยทัศน์ร่วมคือการลดความเหลื่อมล้ำ

ชุมชนการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ชุมชนการท่องเที่ยว

พัฒนาคุณภาพคน และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนมาก อยู่ในชุมชนชนบทและมีอาชีพพื้นฐานด้านเกษตรกรรม จึงวางเป้าหมายมุ่งเน้นที่การสร้างอาชีพ รายได้เพิ่มขึ้นและประชาชนมีความสุข โดยมีคณะทำงานร่วม รัฐ-เอกชน-ประชาชน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน จำนวน ๑๒ คณะ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ คณะทำงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ หรือ คณะทำงาน E3 ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งบริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ขึ้นในทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ที่มีแผนการจัดตั้งรวม ๗๖ จังหวัด ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๙ ซึ่งจัดตั้งได้ครบเมื่อ ๒๘ พฤศจิกายน ที่ผ่านมา

นายอรรถิ พลเยี่ยม
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

สำหรับจังหวัดอุบลราชธานี กำหนดแผนจัดตั้งภายในเดือน มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยได้นำแนวทางที่คณะทำงาน E3 ได้กำหนดสู่ การปฏิบัติ ที่เริ่มต้นจากวางโครงสร้างการทำงานด้วยการแต่งตั้ง คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัด และอำเภอ ซึ่งต่อมาได้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดตั้งบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีอุบลราชธานี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ได้เป็นผลสำเร็จ และต่อมาได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ ประจำจังหวัด (คสป.) ขึ้นเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนที่มี บทบาทหน้าที่ชัดเจน และมีวามเชื่อมโยงกัน โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด (ดร.สมศักดิ์ จังตระกุล) เป็นหัวหน้าทีมคสป. และมีคณะทำงาน จากตัวแทนภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และ

ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามาทำงานร่วมกัน และมีพัฒนาการ จังหวัด (นายอรรถิ พลเยี่ยม) เป็นเลขานุการ ร่วมกับหัวหน้า สำนักงานจังหวัดที่มีการทำงานร่วมกับบริษัทประชารัฐรักสามัคคี อุบลราชธานี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด โดยคุณสมชาติ พงคพนาไกร เป็นประธานกรรมการบริษัท ทั้งนี้ผู้ว่าราชการ จังหวัดได้เป็นแกนหลักบูรณาการทุกภาคส่วน โดยใช้กลไกของ คสป. ดึงทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดพลัง สนับสนุนการทำงานของทั้ง ๑๒ คณะในระดับพื้นที่ รวมทั้ง บริษัทประชารัฐรักสามัคคีฯ ลงไปช่วยเสริมความเข้มแข็งสนับสนุน เชิงธุรกิจ ตามที่ชุมชนมีความต้องการทั้งเรื่องต้นทุน การบริหารจัดการ องค์ความรู้ การตลาดนำความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปช่วยพัฒนาศักยภาพของชุมชน

จากจุดเริ่มต้น...สู่ผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

หลังจากที่ได้มีการวางโครงสร้างการทำงานในการขับเคลื่อนเรียบร้อยแล้วได้มีการ ประชุมสร้างความเข้าใจ กำหนดแนวทาง วางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัด ตามบทบาทของแต่ละภาคส่วนร่วมกัน และที่สำคัญ ได้มีการระดมความคิดเห็นเลือกกลุ่มงานหรือกลุ่มกิจการที่เป็นเป้าหมายการดำเนินงานสร้างรายได้ ที่ยั่งยืนจำนวน ๓ กลุ่ม ดังนี้

การเกษตร ได้แก่ พริก ข้าวสาลีเหล็ก ข้าวไรซ์เบอร์ ข้าวเม่า และหม่อนไหม รวม ๒๔ ชุมชน การแปรรูป (SME / OTOP) ได้แก่ เลือก เวชสำอาง และผลิตภัณฑ์จากไหม รวม ๓ ชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวชุมชน “บ้านน้อยบ้านชีทวน” อ.เชียงใน “สามพันโบก” อ.โพนทอง “ถนนคนเดินเขมราฐธานี” อ.เขมราฐ และกิจกรรม “ส่องแพ” บ้านโนนหินกอง ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย อ.สิรินธร จำนวน ๔ แห่ง รวม ๑๐ ชุมชน

โดยมุ่งเน้นหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความสนใจ สมารถใจ มีความพร้อมของผู้นำและคนใน ชุมชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่พร้อมใช้ทุนชุมชน ศักยภาพชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน ต่อจากนั้นบริษัทประชารัฐรักสามัคคีอุบลราชธานี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จึงได้รับมอบหมายในการวางแผนการบริหารจัดการสร้างรายได้ การให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ด้านการบริหารและพัฒนาสินค้า การหาช่องทางการตลาดและจัดจำหน่าย และการส่งเสริม สินค้าชุมชนให้เป็นที่รับรู้ในระดับประเทศ ซึ่งได้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารร่วมกัน หลายครั้งจนได้ข้อสรุปว่าในระยะเริ่มต้นการทำงานนี้จะมุ่งเน้นการพัฒนารายได้ของกลุ่มงาน การท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวชุมชน “บ้านน้อยบ้านชีทวน” ตำบลชีทวน อำเภอเชียงใน เป็นจุดนำร่อง เพราะมองว่าชุมชนมีความพร้อม มีจุดแข็งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองอุบลราชธานี การสัญจรไปมาง่ายและสะดวก สภาพภูมิทัศน์ที่กว้างขวาง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี ชุมชนมีสะพานชีทวน และสถานที่ ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หลายแห่งในชุมชน มีภูมิปัญญาการทอผ้าลายปลาอืด และยัง สามารถเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงได้ รวมทั้งสามารถสร้างผลงานที่ เป็นรูปธรรมได้โดยเร็วกว่ากลุ่มงานอื่น ๆ

เมื่อกำหนดเป้าหมายการทำงานได้แล้ว คณะกรรมการบริษัทได้วางแผนการทำงาน ร่วมกัน มีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญ และได้มีการลงพื้นที่ประชุมสร้างความเข้าใจ รับฟังปัญหา ความต้องการ และสำรวจความพร้อมในพื้นที่เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ และ แนวทางในการขับเคลื่อนกิจกรรมของวิสาหกิจ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่จุดนำร่อง และก่อให้เกิดผลการพัฒนาที่มีความต่อเนื่องที่สำคัญ ดังนี้

สานพลัง
ภาครัฐ

ประจักษ์ศิลปาคม
วิชาศึกษาเพื่อสังคม

● กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านชีทวน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศ

● กำหนดแผนการท่องเที่ยวบ้านชีทวนโดยแบ่งภารกิจงานรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และรายการในการท่องเที่ยวแต่ละวัน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว

● กำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ทัวร์แสงบุญชัยบ้านชีทวน” และค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยว

● กำหนดกิจกรรมแต่ละจุดท่องเที่ยวทั้งการสร้างกิจกรรมใหม่ อาทิ โฮมสเตย์ ล่องแพ มัคคุเทศก์ชุมชน และนวดแผนไทย ฯลฯ ตลอดจนปรับปรุงกิจกรรมที่มีอยู่ให้ดีกว่าเดิม อาทิ อาหารพื้นถิ่นสำหรับรองรับบริการของนักท่องเที่ยว และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ฯลฯ

ก้าวต่อไป...กับบริษัทประจักษ์ศิลปาคมศึกษาเพื่อสังคม (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

สำหรับในปี ๒๕๖๐ นี้ บริษัทฯ ได้วางแผนสำรวจข้อมูลเป้าหมายเตรียมการขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่มงานการเกษตร แปรรูปและท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่เป้าหมายที่ถูกต้องเลือกไว้เช่น

คุณสมชาติ พงศกมลกร
ประธานคณะกรรมการบริษัท

● สนับสนุนให้ชุมชนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

● แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติงานของบริษัทประจักษ์ศิลปาคมศึกษาเพื่อสังคม (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวของตำบลชีทวน พร้อมกับการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือที่เข้ามาช่วยพัฒนา อาทิ สมาคมหอการค้าจังหวัดฯ, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๗ อุบลราชธานี, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดฯ, ชมรมผู้ประกอบการ OTOP และ สบง.ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฯ เป็นต้น

● ทดลองจัดกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน “ท่องเที่ยวชุมชน ชวน้อย ชีทวน” ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และได้สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

● จัดกิจกรรมเปิดตัว “ท่องเที่ยวชุมชน ชวน้อย ชีทวน” เมื่อวันที่ ๓-๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา

จากการทำงานขับเคลื่อนกิจกรรมของบริษัทฯ ในด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จุดนำร่องที่ผ่านมา ได้สร้างความตื่นตัวให้กับชุมชนบ้านชีทวน ผ่านกิจกรรมใหม่ ๆ และกิจกรรมปรับปรุงต่อยอดที่เข้าช่วยเติมเต็มการท่องเที่ยวให้หลากหลายมากขึ้น คนในชุมชนมีอาชีพและรายได้จากกิจกรรมเหล่านั้น ก่อเกิดเครือข่ายความร่วมมือที่หนุนเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวกับชุมชนอื่น ๆ ในตำบลอีกทางหนึ่งด้วย

● การวางแผนการบริหารจัดการสร้างรายได้ และการให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารและพัฒนาสินค้ากลุ่มผู้ปลูกพริกหัวเหว บ้านหัวเหว หมู่ที่ ๑ บ้านหัวเหว หมู่ที่ ๑๑ ต.หัวเหว อ.อำเภอเมืองฯ

● การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่ยอมรับระดับประเทศ โดยวางแผนเป้าหมายที่กลุ่มสมภูมิพรและเวสสา อ.อำเภอวารินชำราบ

● การส่งเสริมสร้างการรับรู้และการหาช่องทางทางการตลาด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน “ท่องเที่ยวชุมชน ชวน้อย ชีทวน” อำเภอเมืองใน

จากที่ว่า “ชุมชนลงมือทำ เอกชนขับเคลื่อน รัฐบาลสนับสนุน” การมีเป้าหมายร่วมกันวางแผนพัฒนา ๓ กลุ่มงาน ผ่าน ๕ กระบวนการ ตามแนวทางประชารัฐ และนี่คือ ผลการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านแนวคิดการดำเนินงานสามพลังประชารัฐ โดยมีการจัดตั้งบริษัทประจักษ์ศิลปาคมศึกษาเพื่อสังคม (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เป็นกลไกขับเคลื่อนได้ส่งผลให้เกิดมิติของความร่วมมือในบูรณาการการทำงานร่วมกันหลักต้นและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ใช้จุดแข็งของภาคเอกชนเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจทั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์และพื้นที่เพื่อขยายโอกาส สร้างช่องทางทางการตลาดเพิ่มขึ้น คู่เป้าหมายการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีของประชาชนเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุขและรายได้เพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ...ในการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านแนวคิดการดำเนินงานสามพลังประชารัฐ โดยมีการจัดตั้งบริษัทประจักษ์ศิลปาคมศึกษาเพื่อสังคม (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เป็นกลไกขับเคลื่อน คือ

๑. มีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะหัวเรือใหญ่ของการทำงานที่ให้ความสำคัญ และเชื่อมั่นในศักยภาพของคณะกรรมการบริษัทประจักษ์ศิลปาคมฯ จังหวัด รวมทั้งตัวแทนภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เข้าร่วมกันทำงาน

๒. มีคณะกรรมการบริษัทเป็นนักบริหารที่ดี เป็นที่ยอมรับและมีจิตอาสาที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สามารถประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนเพื่อเข้าร่วมกันทำงานเพื่อชุมชนได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๓. มีชุมชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนและมีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกันสู่เป้าหมายที่กำหนด

ในโอกาสสุดท้ายนี้...ทีมงานคณะทำงาน
เอกสารส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ขอขอบพระคุณ
ผู้ใหญ่ใจดี และผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา
เศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐของจังหวัด
อุบลราชธานีทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ครับ

เสียงเรียงโดย
นายอนันต์ เลิศแสง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายอนันต์ ศรีภักดิ์วิญญู นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายเกียรติภูมิ วัฒนประภาลี นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายภาณุมาศ ศรีสุวรรณ จพง โสภิตศึกษาปฏิบัติ

ขอขอบคุณ : จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี
บริษัทประจักษ์ศิลปาคมศึกษาเพื่อสังคม จำกัด
อุบลราชธานี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนเกื้อกูล เพิ่มพูนน้ำใจ สร้างวิถีไทยสามัคคีที่บ้านธรรมละ

เรื่องเล่าจากชุมชนฉบับปฐมฤกษ์นี้ ทีมงานกองบรรณาธิการจุลสารส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนได้ติดต่อประสานขอบทความจากข้าราชการแทนพัฒนาการอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร คุณจารุวรรณ ศรีเมือง (เป็นพัฒนาการสาวสวยของกรมฯ คนหนึ่งที่มีความสามารถหลายด้าน หนึ่งในนั้นก็คือ การเขียนบทความ) ซึ่งได้ถ่ายทอดเรื่องราวไว้อ่อนที่ทางตำแหน่งพัฒนาการอำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันตำแหน่งยังเป็นพัฒนาการอำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานีอยู่นะคะ แต่ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นพัฒนาการอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร) หมู่บ้านธรรมละแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่ใช้หลัก “บวร” ในการพัฒนาหมู่บ้านตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรามาติดตามเรื่องราวดีๆ ของหมู่บ้านแห่งนี้กันเลยดีกว่า

บ้านธรรมละ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพธิ์เมือง อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงขยายผลต้นแบบ ปี ๒๕๕๕ ประชากร ๔๕๑ คน ๑๒๗ ครัวเรือน เป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งในการพัฒนาหมู่บ้านตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลัก “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน เป็นกลไกหลักในการพัฒนาหมู่บ้าน มีธรรมาสันโบรานที่กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุไว้แล้วเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงวัฒนธรรมอันเก่าแก่ในชุมชนแห่งนี้

ก่อนหน้าบ้านธรรมละ ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลต่อวิถีชีวิตประจำวัน ทั้งในครอบครัวและวิถีชุมชน ให้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ต้องการพึ่งพิงภาครัฐราชการให้ช่วยแก้ไขปัญหาจากการพึ่งพาตนเองไม่แตกต่างจากชุมชนอื่นๆ ไม่เว้นแม้แต่ปัญหาขยะในครัวเรือนก็ต้องพึ่งพา อบต. จัดสรรงบประมาณกำจัดขยะและรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้าน ซึ่งต่างจากภาพการพึ่งพาตนเองของชาวธรรมละในอดีตโดยสิ้นเชิง

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้รับมอบหมายให้

ดำเนินกิจกรรมชุมชนเกื้อกูล เพิ่มพูนน้ำใจ สร้างวิถีไทยสามัคคี โดยมีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตที่ดั้งเดิมของคนไทยให้คงอยู่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี นำโดยนายรองกี พลเยี่ยม พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันการพัฒนาชุมชน) ได้มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนทุกอำเภอจัดกิจกรรมสร้างความเกื้อกูลในชุมชน โดยน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ ปวงประชา “รู้ รัก สามัคคี” และนำกระบวนการ “ประชาธิปไตย” มาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เห็นผลเป็นรูปธรรม บนหลักการพัฒนาชุมชนโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน เสริมสร้างวิถีชุมชนดั้งเดิมให้มีความรักสามัคคี เอื้ออาทร อยู่มั่นคงอย่างผาสุก สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเหล่าเสือโก้ก ได้นำนโยบายมาขับเคลื่อนกิจกรรมโดยจัดเวทีประชาคมเพื่อสร้าง ๓ H ดังนี้

๑. H : Head

เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักต่อความสำคัญของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเกื้อกูลกันในชุมชน อันจะก่อให้เกิดความรัก สามัคคี ด้วยการฟื้นฟูวิถีไทยให้เกิดในชุมชน อันจะส่งผลดีต่อชุมชนในอนาคต

๒. H : Heart

ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชนได้คิด วิเคราะห์ถึงปัญหาสาเหตุ และผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามาตรการร่วมกัน สนับสนุนให้ใช้โอกาสในวันสำคัญทำกิจกรรมเกื้อกูลฯ ให้เป็นอีกช่องทางในการเสริมสร้างความดี อันเป็นบุญกุศล และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครอบครัว และสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม อันเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เกิดเป็นวิถีชุมชน

๓. H : Hand

สนับสนุนการลงมือทำ โดยประสานแผนการขับเคลื่อนกิจกรรม ไปยังหน่วยงานภาคี ประชุมชี้แจงถึงแนวทาง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ จัดทำบันทึกลงนามความร่วมมือระดับอำเภอระหว่างสำนักงานปกครอง สำนักงานพัฒนาชุมชน และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อบูรณาการการทำงานในรูปแบบประชารัฐ สนับสนุนการปรับปรุงแผนชุมชนบ้านธรรมละ ให้มีประสิทธิภาพภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในรูปแบบของชุมชนเกื้อกูล และสนับสนุนให้ชุมชนใช้ประโยชน์จากแผนชุมชนในการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภายนอก ในส่วนที่เกินขีดความสามารถของชุมชนจะดำเนินการได้เอง

ผลการดำเนินงานปัจจุบัน บ้านธรรมละมีการคัดแยกขยะ และจัดตั้งธนาคารขยะชุมชน อบต.โพธิ์เมืองสนับสนุนการจัดทำป้าย มีกิจกรรมรับซื้อขยะจากสมาชิกทุกวันอย่างต่อเนื่อง ได้รับงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อสร้างอาคารคัดแยกขยะ และเข้าร่วมโครงการประกวดชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) เฉลิมพระเกียรติ ๘๙ พรรษา ๘๙ ชุมชน ปี ๒๕๕๙ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการจัดการขยะอีกด้วย

จากกิจกรรมเล็กๆ แต่เกิดจากความร่วมแรงร่วมใจคัดแยกขยะของชาวธรรมละ เป็นการจุดประกายเริ่มต้นที่ดีต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดในชุมชน ส่งผลให้มีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น การทำความสะอาด ปรับปรุงถนนภายในหมู่บ้านให้ถนนสวย ปรับปรุงรั้วและปลูกผักสวนครัว เพื่อประดับตกแต่งบ้านให้หน้าบ้านน่ามอง พลิกฟื้นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวธรรมละให้รู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน เป็นพลังแบบอย่างที่ดีในการรักษาวิถีชีวิตแห่งความเกื้อกูลแบบดั้งเดิมให้แก่ชุมชนอื่น โดยมีหน่วยงานภาคีหลักทั้งสามหน่วยงานมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข บรรลุวิสัยทัศน์ของกระทรวงมหาดไทย และเป็นของขวัญปีใหม่ให้ชาวธรรมละมีความสุขอย่างยั่งยืน

เรียบเรียงโดย: น.ส.จารุวรรณ ศรีเมือง

รักษาการแทนพัฒนาการอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

การจัดการความรู้ คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด เป้าหมายสุดท้ายของการจัดการความรู้ คือ การที่กลุ่มคนที่ดำเนินการจัดการความรู้ร่วมกัน มีชุดความรู้ของตนเอง ที่ร่วมกันสร้างเอง สำหรับใช้งานของตน คนเหล่านี้จะสร้างความรู้ขึ้นใช้เองอยู่ตลอดเวลา โดยที่การสร้างนั้นเป็นการสร้างเพียงบางส่วน เป็นการสร้างผ่านการทดลองเอาความรู้จากภายนอกมาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อสภาพของตน และทดลองใช้งาน จัดการความรู้ไม่ใช่กิจกรรมที่ดำเนินการเฉพาะหรือเกี่ยวกับเรื่องความรู้ แต่เป็นกิจกรรมที่แทรก/แฝง อยู่กับทุกกิจกรรมของการทำงาน และที่สำคัญตัวการจัดการความรู้เองก็ต้องการการจัดการด้วย

การจัดการความรู้ที่ดีเริ่มต้นด้วย สัมมาทิฐิ : ใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุความสำเร็จและความมั่นคงในระยะยาว การจัดทีมริเริ่มดำเนินการ การฝึกอบรมโดยการปฏิบัติจริง และดำเนินการต่อเนื่อง การจัดการระบบการจัดการความรู้

แรงจูงใจในการริเริ่มดำเนินการจัดการความรู้ แรงจูงใจต่อการดำเนินการจัดการความรู้ คือ เป้าหมายที่งาน คน องค์กร และความเป็นชุมชนในที่ทำงาน เป็นเงื่อนไขสำคัญ ในระดับที่เป็นหัวใจสู่ความสำเร็จในการจัดการความรู้ แรงจูงใจเทียมจะนำไปสู่การดำเนินการจัดการความรู้แบบเทียม และไปสู่ความล้มเหลวของการจัดการความรู้ในที่สุด แรงจูงใจเทียมต่อการดำเนินการจัดการความรู้ในสังคมไทย มีมากมายหลายแบบ ที่พบบ่อยที่สุดคือ ทำเพียงเพื่อให้ได้ชื่อว่าทำ ทำเพราะถูกบังคับตามข้อกำหนดทำตามแฟชั่นแต่ไม่เข้าใจความหมาย และวิธีการดำเนินการจัดการความรู้อย่างแท้จริง

หัวใจของการจัดการความรู้ ความรู้คือพลังหรือความรู้คืออำนาจ ซึ่งเป็นข้อความเป็นที่ยอมรับที่เป็นสากล ทั้งภาครัฐกิจเอกชน และภาคราชการ จากการยอมรับดังกล่าวมาสู่การเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ของคนว่ามีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ว่าเครื่องมือหรือเอกสารใดและมักกล่าวถึงว่าแม้ความรู้จะถูกจัดระบบและง่ายต่อการเข้าถึงของบุคคลต่างๆ ดีเพียงใดก็ตาม ถ้ามีความรู้เกิดความรู้ขึ้นแล้ว หากไม่นำไปใช้ประโยชน์ ก็ไม่ใช่จุดหมายปลายทางของการจัดการความรู้ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าหัวใจของ KM อยู่ที่การนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

เรียบเรียงโดย: นางสาวอาลัยลักษณ์ แก้วศรีพจน์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
กลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน

ขอฝากภาคีค่านิยม
ชวนคิดสักเล็กน้อย

"A little knowledge that acts is worth more than much knowledge that is idle."
"ความรู้เพียงเล็กน้อยเพื่อปฏิบัติมีค่ามากกว่าความรู้มหาศาลที่อยุ่เฉย ๆ" (Kahlil Gibran)

"Knowledge is a key asset, but it is often tacit and private."
"ความรู้เป็นสินทรัพย์สำคัญ แต่บ่อยครั้งความรู้เป็นสิ่งที่ฝังลึกและเป็นสินทรัพย์ส่วนบุคคล"

นานาสาระ ฉบับแรกนี้ ผู้เขียนขอพูดถึงยาไทย ที่เป็นลักษณะของสมุนไพรไทยที่ช่วงหลังมานี้มีผู้นิยมใช้กันเป็นจำนวนมาก ซึ่งราคาก็ไม่แพง คุณภาพดี หาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาดบ้านเรา ผู้เขียนอยากให้ผู้่านรู้จักประเภทและชนิดของสมุนไพรไทย ที่นำมาเป็นตัวยาเพื่อเป็นตัวเลือกอีกทางในการรักษา

สมุนไพร คือ พืช ผัก ผลไม้ ที่มีสรรพคุณในการรักษาโรคหรืออาการเจ็บป่วยต่าง ๆ ซึ่งการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคนั้น ต้องนำเอา

สมุนไพรตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมาผสมรวมกัน เราจะเรียกว่า "ยา" นอกจากพืชสมุนไพรแล้วยังอาจจะใช้สัตว์และแร่ธาตุต่าง ๆ ช่วยในการรักษาโรค การใช้พืช สัตว์ หรือแร่ธาตุ มาเป็นองค์ประกอบในการทำเป็นยารักษาโรค เราเรียกว่า "เภสัชวัตถุ" แต่หากนำ พืชสมุนไพรต่าง ๆ มาทำอาหาร เราเรียกสมุนไพรเหล่านี้ว่า "เครื่องเทศ"

การแบ่งประเภทของสมุนไพร ตามหลัก เภสัชกรรม แบ่งเป็น

๑) พืชสมุนไพร

แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ พืชสมุนไพรชนิดต้นไม้ เช่น ต้นพิลล ต้นขี้เหล็ก ต้นมะตูม ฯลฯ ชนิดเถาหรือเครือ เช่น บอระเพ็ดเถาต้นแดง ฯลฯ ชนิดหัวหรือเหง้า เช่น ข่า ขิง กระชาย กวาวเครือ ฯลฯ ชนิดผัก เช่น ผักบุ้ง ผักชี ผักกาด ฯลฯ ชนิดหญ้า เช่น หญ้าแพรก หญ้าคา ตะไคร้ ฯลฯ

๒) สัตว์สมุนไพร

แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ สัตว์บกสมุนไพร เช่น ควายเผือก หมูควาย เสือ ตู๊กแก ฯลฯ สัตว์น้ำ เช่น ปลาฉลาม เต่า ปลาหมึก ม้าน้ำ หอยสังข์ ฯลฯ สัตว์ปีก เช่น นกนางแอ่น ผึ้ง นกพิราบ ฯลฯ

๓) แร่ธาตุสมุนไพร

เป็นสมุนไพร ที่ได้จาก แร่ธาตุต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ สมุนไพรแร่ธาตุที่ละลายด้วยยาก เช่น แร่เหล็ก ทองคำ เงิน ฯลฯ และสมุนไพรแร่ธาตุที่ละลายด้วยน้ำ เช่น สารส้ม พิมเสน เกลือ

นอกจากเราจะรู้จักประเภทต่าง ๆ ของสมุนไพรแล้ว เรามารู้เรื่องของรสชาติแต่ละชนิดของสมุนไพรกันเถอะค่ะ ว่ามีรสชาติอะไรบ้าง และแต่ละรสชาติมีประโยชน์อย่างไร

สมุนไพรรสฝาด จะมีประโยชน์ด้านการรักษาแผล ช่วยสมานแผล ได้ดี

สมุนไพรรสหวาน จะมีประโยชน์ช่วยบำรุงร่างกาย ช่วยเพิ่มกำลังวังชาให้กระชุ่มกระชวย

สมุนไพรรสเมาเบื่อ จะช่วยขับของเสียออกจากร่างกาย แก้พิษได้

สมุนไพรสเผ็ดร้อน จะมีประโยชน์ช่วยบำรุงธาตุขึ้น ช่วยขับลมบำรุงระบบทางเดินอาหาร

สมุนไพรสมัน ช่วยในการแก้อาการปวดเมื่อย บำรุงเส้นเอ็น แก้ปวดเข้าปวดข้อ

สมุนไพรสหอมเย็น ช่วยบำรุงหัวใจ แก้อ่อนเพลีย แก้ไข้ แก้ตัวร้อน แก้กระหายน้ำ

สมุนไพรสเค็ม ช่วยรักษาโรคผิวหนัง แก้ลมพิษ

สมุนไพรสเปรี้ยว ช่วยแก้ไอ ขับเสมหะ บำรุงระบบการทำงานของเลือด

ผู้เขียนขอทานสมุนไพรประเภทเข้มข้น เช่น สมอไทยเข้มข้น มะขามป้อมเข้มข้น ขิงเข้มข้น ซึ่งแต่ละชนิดจะมีสรรพคุณที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่าง สมอไทยเข้มข้น ในตำรับยาไทย สมอไทยจัดอยู่ในสมุนไพรราชานแห่งยาพิษได้สารพัดโรค มีสรรพคุณทางยามากมาย ที่มีคุณสมบัติป้องกันและรักษาสารพัดโรค มีสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความชรา (แก่ อีๆ) มีแร่ธาตุที่มีประโยชน์ต่อร่างกายหลายชนิด เช่น วิตามินเอ วิตามินซี แคลเซียม และฟอสฟอรัส นอกจากคุณประโยชน์ทางยาสมุนไพรแล้ว ยังนำมาเป็นส่วนผสมในน้ำผลไม้รวมได้อีกด้วย โดยนำเอาเฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อนำมาปั่นรวมกับผลไม้อื่น แคลเซียมในสมอไทยช่วยในการบำรุงกระดูกและฟัน วิตามินเอช่วยในการบำรุงสายตา บำรุงผิวพรรณ และวิตามินซี สร้างแรงยึดหยุ่นให้ผิวหนัง ป้องกันโรคหลอดเลือดอุดตัน ได้ด้วยละลองเลือกทานดูนะค่ะ (ขอบคุณข้อมูลจาก BeeZab แหล่งรวมสมุนไพรและบดผง และสมุนไพรสุขภาพความงาม)

น.ส. อรุณรัตน์ เลขบุณยานักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน
๒. เพื่อเป็นการขยายช่องทางสื่อ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนและวิถีชีวิตในชุมชนเป็นแบบฝึกหัด
๓. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนต่อชุมชน

คณะที่ปรึกษา

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายอรรถชัย สัมพันธ์รัตน์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายทวีป บุตรโพธิ์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายณรงค์ บุญศิริวัชร	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นางสาวเพ็ญแข ศรีสุทนต์	ผอ.สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

ผอ.กลุ่มงานทุกกลุ่มและหัวหน้าฝ่ายอำนวยการของสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

บรรณาธิการ

นางสาวชนิษฐา ปิ่นกระจ่าย รักษาการในตำแหน่งผอ.ก.ส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน

กองบรรณาธิการ

นางระเบียบ จินดา	นายเกียรติภูมิ พิมพ์สาลี
นางรัตนาพร คุรุทอง	นายณิศร ศรีภักดิ์เจริญ
นางสาวพิมพ์ชนา พิชาพันธ์โกติน	นายพัฒนจักร เทพทา
นางสาววัลรัตน์ เดชบุญมา	นางสาวอภิญญา แก้วศรีพจน์
นางสาวสมพิศ ปูนจิตรัส	นางสาวเพชรชมพู เสาดสมบูรณ์
นางสาวสุวรรณา อินตัน	นางสาวลดา นพรัตน์
นางมณฑิมา วงศ์สว่าง	นายอรรถวิทย์ สุนทรพนาธิกิจ
นายไพรัตน์ จงรักษา	นายภาณุมาศ ดิเรศวรณ
นายอนันต์ เลิศแสง	นางสาวปริศรา อามาลี

สนับสนุนภาพถ่ายโดย : กองประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชน

สถานที่ติดต่อ

กลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน
สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒ ๕๔๓ ๖๑๓๓, ๐๒ ๕๔๓ ๘๘๑๓
เว็บไซต์ www.chumchon.cdd.go.th www.facebook.com/chumchonCdd